

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
10 septembrie st. v.
22 septembrie st. n.

Este în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 37.

ANUL XXV.
1889.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.; pe 1/4
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Cenușotcă.

— Poveste. —

A fost odată, pe când era lupul cățel și Cheșa vițel, a fost într-o țară departe un om tocmai putred de bogat. Bun a trebuit să fie la Dumnezeu și drag, că averile lui, nu altceva, fără le vedeai crescând. Tote-i mergeau strună și ca să fie pe deplin fericit, un singur lucru-i mai lipsia.

Avea adecă el, omul cel bogat, o bucată de pământ, care nici el nu mai ținea minte, de când nu i-a adus, nici tu un spic de grâu, c'atâta nu-i mult. Îl ingrășea, cum șcicia el mai bine, îl lucră ca pe-o cănepiște, s'emenă grăul mai varoș*), punea străgi cu ziua cu noapte. — dar toate înzadar, că tocmai pe când da holda să n'aspice, veniau noptea niște cai, ce nu mai aveau saț, ș-o pășteau. Nu rămăneau fără cotorele. Așa 'n toți anii și nu era chip de-ai prinde, că toate străjile, să fi fost câte și mai câte și tot trebuiau să fie furate de somn și încă tocmai, când n'ar fi trebuit.

Omul cel bogat mai avea și trei feciori, aș dice: ca trei lei paralei, dar nu se potrivește. Că să vedeți dumnev'astră! Pe când pe cei doi mai mari, nu-i mai slăbiau din »puiul mamei« și »dragul tatei« cel mai mic era socotit drept lamă-mamă și mut în dungi, pot dice, de aceea locul lui cât e lumea și pământul, tot pe vatră incenușă, de aci „Cenușotcă“ i-a ramas numele până în ziua de azi și i-a rămâne cât a fi mălaiu în țară.

Le intră și celor trei feciori în cap, să-și cerce norocul cu păzitul holdei, că da decumva?!

În s'era dintei merge cel mai mare. El, ca să-i sară somnul, lace-un drăguț de foc, de să frigi un bou.

De unde drac! În dogorea căldurei numai ce-l taie un puiu de somn, de să-l poți duce cu așternut cu tot, pe bietul voinic! Dimin'eta vede că tocmai a treia parte din holdă, e mistuită. Se duce rușinat acasă și spune ce-a fost și cum a fost.

În noptea a doua s'a dus fratele mijlociu și-l mistuia dorința, d'or dovedește pe cela.

Nici c'o manguură nu i-a umblat mai bine!

A venit vremea lui caută Nan epa și el călare pe ea, — după cum șcii că era socotit Cenușotcă.

El ajungend la holdă, nu face nici foc, nici altceva, fără se urcă drept în p'rul pădureț, ce era sădit cam la mijlocul holdei și unde lucrătorii aveau obiceiul a mânca de-am'edi ș-a mai odihni nițel, când zădulul e pré innădușitor.

*) Grâu varoș=grâu roș la față.

Ací de unde să p'otă el ațipi vr'o l'ecă?! Când îl inghimpă un spine, când altul, — apoi și v'entul trăgea cu grosul, de bine trebuia să se țină, ca să nu-și p'erdă cump'etul și să se pomenescă jos cu capul ori c'ostele fr'ante. — Precum vedeți, Cenușotcă avea cap, numai cât vorba cea: »în sacul legat, nu șci nime ce-i băgat.«

Pe când cocoșii, în limba lor, vestiau, că-i meșdul noptii, și ei o șciu ac'osta, c'așă li-i firea, numai ce-mi vin de undeva trei cai, care mai de care! Și după ce fac f'ole, hai la p'rul pădureț să se mai și scarpine!

Cenușotcă fără zgomot ca mățul, se coboră, coboră și zup! pe-un cal ce era mai la 'ndemăna. Căii fuga 'n ruptul capului, dar cela încă se ține! În cele din urmă se opresc și stau mulcom și căii aceia. Și cel, pe care era Cenușotă, dă a gr'at, să le dea pace ca să m'ergă 'n trebă-și, că sunt unul al lunei, altul al s'orelui și al treilea al v'entului. Le-ar căde obrazele de rușine, când s'ar șci, că ei tocmai așa au pățit-o. În schimb are să primescă trei fr'ane, pe care numai să le scuture și ei vor alergă să-i dea ori ce ajutor, la vreme de nevoie.

Cenușotcă bun bucuros s'a 'nvoit și fr'anele le-a ingropat la ț'ina porții. Apoi ér s'a pus în tăciuni, că acolo i-a fost locul.

S'a 'ntemplat de împ'ratul ț'erei aceleia în care trăia și omul cel bogat, avea o fată numai și nici un alt copil la ușa sa. Și fata era atât de frumoasă, de p'arechie n'ai fi putut să-i afli, lumea t'otă, cu opinci de fer și toiag de oțel s'o fi umblat.

Într'o ți, pe când toți erau duși deacasă o răpeșce-o pajură măiastră, ș-o duce drept în cuibul seu făcut pe v'rful unui arbore, ce-atingea bolta cerului.

A dat împ'ratul de șcire, că cine-a cobori-o, cap'etă jum'etate din împ'rație și mâna ei.

Cați feciori de crai și împ'rați, toți ș-au cercat puterile, dar de-a fitea, că t'otă a lor opintire a fost zădarnică.

Într'o ți și feciorii omului celui bogat s'au hororit să facă ceva.

La olaltă n'au putut să m'ergă p'ân la cetatea împ'ărătescă, unde era arborele cela, că cei mari erau mai țanțoși și de Cenușotcă, le era rușine: — de aceea numai singuri au plecat.

Cenușotcă, cum s'a v'edut singur, merge la ț'ina porții și scutură tr'elul cel de aramă. Nu ve pot spune, cât de iute-a fost aci calul lunei, cu un r'end de hame de aramă pentru Cenușotcă.

Se 'mbracă el și, suindu-se pe spatele murgalui, merge tot în buiestru.

Când a sosit la arborele pajurei, de și puteai călca de pe om pe om, toți i-au făcut loc, și se 'nholbau la el, că ce fel de ființă omenescă pôte să fie, voinic cum este.

Calul, de și pinteni a căpătat din greul, mai sus de trupina arborelui nu l'a putut ridică. Numai atâta putere avea și el.

Se lasă deci jos și plécă dincotro a venit. Cenușotecă, punând frélul la locul seu, se trage în tăciuni.

Venind și cei doi frați mai mari acasă, n'au vorbe să povestescă, ce voinic s'a arătat, îmbrăcat numai in aramă și pe cal mai iute de cum a văzut cineva.

Cenușotecă spune, că l'a vădut și el pe vârful potetului. A fost destul atât, ca ceia să spargă potetul.

A doua zi ér s'au dus cu toți să vedă mirace de om ca acela, despre care se făcuse atâta slăvă! Cenușotecă a ramas să grijescă de câteceva, că sînt și ómeni rei, cari vedënd ceva că-i pus reu, ei pun bine.

Când a credut că-i bine, a eșit din tăciuni și s'a dus la fițina porții, punënd mai întei un lemn in retezul ușei dela tindă, semn că nu-i nime acasă.

Indată ce-a scuturat frélul cel de argint, s'a arătat un cal, care eră tocmai al sórelui, — avënd pe spinare ș-un rënd de haine, tot numai din argint făcute. Cenușotecă se 'mbracă și se duce.

Când a sosit la arborele pajurei, dă pinteni calului, dar mai sus de jumătate nu s'a putut innălță.

Lumea eră 'nmărmurită de cele ce vedea, ér Cenușotecă s'a 'ntors inapoi și s'a pus unde-i eră local.

Venind ai lor și dând a povestii ce și cum a fost, tot de feciorul de 'mpérat, îmbrăcat in haine de argint, era vorba. — Cenușotecă spune, că l'a vădut și el de pe vârful surei.

A fost destul atât, ca șura să fie asemuită pământului.

A treia zi, Cenușotecă, îmbrăcat in straie de-aur, și călare pe murgul vântului.

Mulțimea face, ce pôte și-i deschide-o căărășă. Impératul încă eră p'acolea cu tótă curtea, — asta se 'ntelege.

Cum se opinteșce calul, odată, de doué ori, indată străbate până chiar unde-a trebuit. Fata impératului avea pe cap o cunună de aur cu pietrii scumpe 'mpodobită, care-i incegea capul, incât Dómne apêră!

Ea se desfêta cu tot felul de scumpeturi și lucruri alese, cum numai la pajură se găsece, airea nici să crepi.

Cenușotecă îi ia cunua de pe cap și-o aședă pe al seu, acoperind-o ér cu pălăria ce-o avea. Dup'aceea mi-o apucă frumușeluț in brațe și jos cu ea drept inaintea feței impérateșci. N'a zăbovit nici batăr atât, ca să pótă primi un mulțam, — făr s'a făcut apă, cugeți că l'a 'nghițit pământul!

Uic că, de eră pajura acasă, nu eră puțință să mergă tóte așa neted, cum au mers.

Și 'mpératul eră nedumerit, că tinerul așa de puțin ține la dēnsa, dar apoi fata sāraca! Ea nu mai avea somn nici astēmpér! Se svērcoliă ca șerpele și nu mai șcicia, ce să se șcicie face?! Tinerul eră ca tras prin inel, ér ea 'n flórea vieții, — cum e mândra mai drăguță, — n'ar fi de diochi.

Când impératul a vădut, că nici într'un chip nu pôte da de urma binelăcătorului seu, — a dat cuvēnt să cerceteze tótă casa și tot bordeiul, ce se găseșce in impératia sa. La cine vor află cununa spusă de fată, să-l aducă, fie și pe sus, decă altcum nu se pôte.

Spun cei însărcinați cu trēba asta, că n'a re-mas unghet ne codrobărit de ei, — dar să afle ceva, nici poveste! Singur Cenușotecă, mutul omului celui bogat, nu este necercetat, pe el l'au lăsat in banii săi să-i neblesnie focului să-i fie.

Impératul șciind, că lumea-i cum se vede, c'ameoii sînt așa cum sînt, dar nu cum se vedea, a trimis și la Cenușotecă.

Când cela ș-a luat pălăria de pe cap, tótă casa sa a vădut de-o strălucire mai altcum, decă a sórelui.

Impératul eră îmbrăcat in hainele cele de aur și cu cununa de aur, s'a dus la impératul.

Apoi ehel și voie bună, de s'a dus veste. Eu am fost voinic și strigam cinstea la mēsă, — de aceea n'au și căruit c'o ólă spartă și ve spusei povestea tótă — ér ei, de n'or murit, trăese și ađi, deu de au!

Gr. Sima al lui Ión.

Bóla fără léc.

Al e de amara
Fóia de pelin
Și dorul de léc,
E-amar și-al meu chin.

Și tot cat pe lume
Lécul să-i găsece.
Dar, léc fără nume,
Vai! nu-l nimerese.

Nóptea-l cat prin stele
Său prin negri nori,
Dăta prin vâlcele
Printre mândre flori.

Și 'ntr'o căutare
Dzi și nópte-o duc,
Ér călând, mai tare
De dor me usuc.

Căci prin văi, pe câmpuri
Unde rătăcesc,
Stele, flori și cânturi
Mai crud mi-l măresc.

Iuliu I. Roșca.

Inmormēntarea la Români.

— Credințe și datini, din părțile Oraviței. —

Vedënd casnicii, că ora morții este aprópe, pun bolnavului 5, 7 ori 9 lumini in mână, cu care móre; indată ce a murit inse i se iau, apoi o muieré șciutóre luând un cântar (cumpēnă) incungiuură mortul și dice:

Când N. se va sculă
Și cu cântar va cântări.
Atunci acasă va mai veni.

Sufletul din om ese pe ferestri, cari trebuie să fie deschise, — pe care un ânger il duce in cer la Dđeu.

Murind cineva fără lumină, se prind 2 porumbi cărora li se pun între aripi doué lumini și se slobod, cređēndu-se că aceia duc lumină mortului.

După ieșirea sufletului, gădărița țecasei făcând din făină de grâu o turtiță arsă, o aruncă după suflet pe ferăstră și dice:

Eca astă turtă arsă,
Ca să-ți fie de bucată,
Să nu mai vii la-asta casă.

Apoi mai face 4 turtițe, pe care le meneșce: una de Dumneșeu, de sf. arhangel, tâlharilor și mortului, care turtițe le imparte între copiii adunați anume la o mesă jos, fiind pus pe mesă un păhar cu apă și alte legumi. Facerea și împărțirea acestor patru turtițe se repeteseșce cinci zile, socotindu-se dela ziua morții, dicend copiii la mâncare „Dumneșeu să primescă.”

Se mai fac apoi doue, asemenea se dau copiilor, menindu-se una »de Dumneșeu« și mortului.

Tot după ieșirea sufletului se duc la 7 vecini 7 vase (șofiu) cu apă de pomană.

La fântână, după ce a seos apa, ia cu caucul din vadă odată și tornă jumătate în șofiu și dice: »Să fie de Dumneșeu«, apoi tornă cealaltă jumătate și dice: »Să fie de sf. arhangel« și umple apoi vasul. După umplere lapedă din el un cauc înderēt în fântână, în erdința ca să nu aibă certă cu cel ce a făcut fântâna, un cauc tornă jos lângă fântână și dice: »Să fie tâlharilor și tâlhărițelor«, face cruce de trei ori asupra vasului dicend: »Dumneșeu să primescă lui N.« (ad. pentru care se face pomană.) Acesta se repeteseșce în fiecare dimineță cât este mortul în casă.

După aședarea mortului pe mesă, i se taie din partea unei femei puțin păr din cap, care apoi se păstrează în casă, ca venind mortul ca muroiu (strigoi) și punend din acest păr a lui în foc, îi va puși și se va îndepărta dela casă.

Aducend-se sicriul, o muiere șciutóre luând rădăcină de leoștean, de spin și puțin călț (remășițele dela luióre) pe care-l înșiră în giurul sicriului, punend peste călț prav de pușcă, pe care-l aprinde cu lumina ce arde pe peptul mortului. Se pune acoperișul celalalt până ce s'a mistuit tôte, descoperindu-l aședă apoi mortul în el. Tôte acestea se fac ca mortul să nu se facă strigoi.

De s'a întemplat mórtea de cu séră înainte de cântatul cocoșului, apoi vestirea se face în țori prin femeile cocoșului prin cântece jalnice, în cari i se descrie viața și faptele bune din viață. Tot asemenea se cântă femeile inrudite, cari venind în restimpul cât este mortul în casa cu pomană (o lumină, un colac din făină de grâu, pe un tăer fasole crudă seu și fêrtă, pόμε) descriindu-i viața și faptele bune pe care le cunosc, în poesi.*

Din familia din care a murit mai nainte cineva, vine la mortul de acum, îi pune în sîn trei oripatru cruceri, pentru de a descumpără pe mortul lor dela pază, credend-se că cel de curend mort are să fie strajă până vine altul.

În decursul cât este mortul în casă, nu este iertat ca să intre nici un animal în chilia mortului, cu atât mai puțin să trecă pe sub mort, credend-se că se va face strigoiu.

Nu este ertat ca să lapede gunoiul din chilie o săptămână, ci să se adune în un cot la olaltă, ca nu cumva lăpedând gunoiul, să măture și alt suflet din casă. La o săptămână se mătură bine pentru curățirea a tôte relele, lăpedându-se și mătura.

Cu puțin înainte de venirea preotului se face petrecerea mortului din partea a patru muieri cân-

tând doue câte doue alternativ câte un stih pe care cele doue din urmă îl repeteseșce.

Petrecerea mortului:

Firule, firule,
Fir de trandafir,
De ce te-ai grăbit,
De ai înflorit,
Pân n'ai impupit?
— Grăbit n'am grăbit,
Mari ciuși am prăvit,
De m'am despărțit
Dela lumea albă,
Dela sfântul sóre,
Dela părințiori,
Dela soșiori,
Dela pușiori,
Dela frățiori,
(și alte nêmuri)
— Pas N. pas
Pe mâna drêptă,
Să nu dai pre-a stânga,
Unde jocul jôcă.
Ș-alăușile țic.
Pușin să zăboveșci.
Că-s negri tâlhari.
Și te-or jăui,
Ci deloc să pleci
Și sêma să iai!
La mijloc de cale
Este-un paltin mare.
Cu frunța mênuntă,
Cu umbra rotundă,
Că-i lină fântână.
Scăunicet d'odilnă
Și pal incheat
Cu scânduri de brad.
Cu stulpeți de țag.
Êr Sântă Mărie
Șede 'n pat și scrie,
Cu condei în mână:
Juni pe cununi,
Fete pe mununi*
Și tot nevestele,
D'ale tinerele,
Mici pe fășióre,
Moși pe cârjióre.
Scriam-o scriea
Și pe N. în cartea sa
După ce-l scriea,
Zluci de foc poeniă,
Ânger zăletiiă,
Scări îmi coboriă,
Pe N. îl suiă
Sus la Christos,
L'acel Domn frumos.
După ce-l suiă,
Seaun îi da de s'odilniă,
Pân vin i sosiă,
Cu vin îl udă,
Lumea alb' uită.

După sevêșirea ceremonialului bisericesc, luându-se mortul din chilie, se sparge în locul acela unde a zăcut o olă, dicend: »Cum se sparge olă, așa sa se spargă tôte relele din acêsta casă.«

Se pune apoi tot în locul acela o pâne seu un mălai dicend-se:

Norocul remână 'n casă,
Casa remână-ne plină.

* Mumuna este cununa de pe capul fetelor dela cununi

crezându-se că fiind mortul norocul casei, cu el să nu se pierdă norocul; pentru aceea rostirea cuvintelor de mai sus.

Mesa din chilie se întorce cu picioarele în sus până la întorcerea petrecătorilor dela grăpă.

Nu este ertat ca mortul să se lase singur în casă, crezându-se că venind diavolul, intră în el și apoi se face strigoiu; întemplantându-se înse cazul ca să rămăe singur în chilie, i se pune pe pept o seceră séu un inel de argint, în contra apropierii duhurilor necurate.

Cu petrecerea mortului la grăpă o muiere ia cu sine o găină vie, un băț de alan nou, în acărui capăt este prins un crucer. Tote acestea se dau peste grăpă mortului și anume: Găina se dă groparului aceluia care a dat prima oră cu sapa în locul unde se făcuse grăpă, în semn pentru rescumpărarea sufletului mortului, dicându-se: »Dau cap pentru cap, ochi pentru ochi, nas pentru nas, gură pentru gură, suflet pentru suflet,« bățul i se dă mortului de pomană, spre a se puté apără de negri tâlhari (copii lăpădați cărora nu li se dă pomană și cari năvălesc la pomana fiecărui muritor); banul pus în capul bățului este plata luntrașului care are să trecă pe cel mort peste o apă mare.

Se mai dau la grăpă și pâni, colaci de pomană la cei prezenți.

În grăpă mortului se aruncă și bani, pentru ca să-i rescumpere locul de odihnă, și să-i fie ușor pământul.

După ce mortul este acoperit cu pământ, o muiere care a adus de acasă cu găina și bățul și o gălătă cu apă, tórănă de o parte a grăpel apă săpătorilor care sânt de cealaltă parte (ad. peste grăpă) de se spală, ceea ce însemnă ca să nu le amortească mâinile. Se mai crede că celor ce asudă mâinile, spălându-se cu apă de aceea, le trece.

Intorcându-se delă grăpă acasă, se face pomană numită și cumând.

Pomana se mineșce în următorul mod: mortului, lui Avram, celor doi ângeri cari pórta sufletul mortului, celor patru stâlpi cari țin cerul și pământul, zilei a 9-a (socotindu-se din ziua care a murit) la 7 mărțișore (marți) 7 sâmbiøre (sâmbete) la 3 zile sînte: luni, marți și vineri, lui Dumneșeu, sfinților archangeli, tâlharilor, portarilor, vămașilor acestor 3 cete din urmă li se interdice prin colăcărițe (muierea care menezce pomana) a nu le fi ertat a mai luă dela respectivul mort din pomană. La fiecare se mineșce o cantitate anumită.

Se mai dau cu acesta ocașiune și haine de pomană, îmbrăcându-le primitorul (un sărac) le primeșce de ale sale, în credința, că ducându-le celui mort, le va desbrăcă și i le va da. După ce primitorul este îmbrăcat, se scóte afară în fața sórelui și-l întrebă: »Dăi hainele lui N. pe ceeaaltă lume« la ce primitorul respunde »dau.« Acesta se repeșce de 3 ori.

A treia di după inmormântare o muiere din casă luând într'o olă spălături de vase, țire de mălai, pită, apă din șofiu, spălături de vasele cu rachiu vin, cu un cuvânt din tóte beuturile și mâncările dela pomană, se duce cu acestea la mormânt și tórănă peste tot mormântul, dicend: »Asta să-ți fie mâncarea béutura, altă trebă să nu mai ai la casa noastră.« După aceea îl hotărășce pe cel mort cu un cuțit stricat, călț, tãmăe, prav de pușcă și incungiurând mormântul cu vârful cuțitului tras pe pământ dice:

Am umblat,
Locul ț-am căutat,

Hotar îți fac,
Să nu mai ieși din acest loc.

spărgend apoi și olă cu spălături de cruce, lăsându-o acolo. Intorcându-se acasă, nu mai vorbeșce nimic cu nime (de sânt mai multe, între olaltă) până ce a trecut un ogășel (păreuț) séu vre-o apă, în credința, că precum nu se mai face zgomot, vorbă între ele, așa să rămână mortul în locul depus surd și mut.

Dela 5 zile până la 6 săptămâni se fac în fiecare dimineță câte doué turtițe, pe care găzdărița casei le duce la un vecin sărac, ér în cas de se întelneșce pe drum cu cineva, i le dă dicend: »Să-i fie pomană lui N. (ad. mortului) la ca primitorul respunde cu »Dumneșeu să primescă.«

Am șis în alt loc că se duce vecinilor apă de pomană, cât este mortul în casă. Acesta se face și după inmormântare, numai cu aceea observare că nu se mai duce la toți, ci deacum la 1 séu 2.

Voind inse a se lăsă a nu mai duce de pomană când s'a implinit terminul pus, găzdărița casei séu și alta femeie ia pentru ultima oră vasul vecinului căruia i-a adus apa și mergend la fântână îl umple — observând cele espuse în alt loc la umplere — și cu el plin se duce la o apă curgătoare unde slobode mortului apa, luând cu sine luminele dela eșirea sufletului, 4 lumini de ceră, 4 colaci și un darab de pânză albă nouă, un păhar nou și un crucer. Face apoi un cerc de petri, așterne în el pânza și tórănă apa din vas adusă dela fântână, în semn că izvorul să-i fie slobodit. Umple apoi vasul cu apă curgătoare, aprinde în giurul lui cele 4 lumini, pune în el păharul și crucerul și-l incungiură cu luminele care au ars la eșirea sufletului mortului, de 3 ori, menindu-se mortului și apoi cu pânza se duc tóte la gazda celui, a cărui e șofiu. Cei 4 colaci se impart acolo între copiii adunați.

La 40 de zile, la 1 an și apoi continuativ cât voeșce, i se face pomană, i se dau haine de pomană — observând și aici cele ce s'au făcut după inmormântare la cumând, precum și la menirea hainelor.

Cel ce se sinucide, nu are pomană, este tâlhar séu lăpădat de Dumneșeu și nu este primit în împărăția lui Dșeu.

Aurel Iana.

Orbul.

— După Gustav Rivet. —

Sorb! În intunec vederea-i se 'ncadréză,
Naintea lui se 'ntinde o nópte fără fund;
Șfios și melancolic el póte că viséză,
Cum sórele luceșce pe-un orizont profund!

El nu cunoșce cerul, pământul, marea-albastră,
El n'a vėđut o frunză, o flóre, un copac,
O rază restrângendu-și lumina-i pe-o feréștră,
O salcie pletósă pe malul unui lac.

E orb! . . Cu tóte-acestea, e fericit. El șcie
Că nóptea e surora odihnei de vecie,
Nimic nu vede 'n lume, și cât îl pizmuiesc! . .

Căci eu, nepăsătoare și rea, când te zăresc,
Și când cu-a mea privire zădarnic te desmierd,
Sânt mai de plâns ca orbul, căci pot să vėđ ce pierd! .

Traian Demetrescu.

IDILĂ PĂȘERESCĂ.

Limbistică comparativă asupra rădăcinei: cad.

(Urmare.)

Partea a doua.

I. Cad, tot ce e înalt.

1) Tot ce în natură pe fața pământului e rădicat în sus; munte, del, colnic, dălmă grămadă, — vârf, colț și tot ce pe trupul omului e mai rădicat.

Cad la Galli, munte, del, promontoriu, vârf, cap. Keid, keide, kiad în gâllica, munte, del, nălțime. Kedesz ung. țifa de lapte, svêrc de țifa. Cod la Galli elevațiune, rădicătură, cap. Codadh la irlandezi, munte. Code în Lorania (în Franția) munte și stâncă; kodrea și kodre la Albani colnic, dălmă. Cu s înainte Scodrus (ați Argentario) munte în Illyris Graeca seu Albania; Scodra oraș pe nălțime, ați Skutari. Csoda și esuda ung. miracu, minune monstră; cudwor polon. monstru, uriaș.

Cat irl. vârf și despărțământ; Caith (a e diftongit) la galli munte, del, nălțime. Cataluna și Catalaunia provinciă pe munți în Spania cătră Pirenei (Cat=munte; al=mare, nalt, un=aun=on=an loc. teren pe munte mare, mai târziu adaus ia=țera.) Cat la români rădicătură, contignațiune, p. e. casă cu un cat, cu doue caturi. Catuk în glossariile vechi: rădicat tare (cat=nalt uk=uch=ac e sufix augmantativ.) C în h și k=ck=c p. e. hatag la unguri beșică, elevațiune. Caturii la meși o classă de preoți, carii au locuit pe munți și au sacrificat aci. (Cat=munte, ur=ar=al nalt, ii=omeni, locuitori.) Kajta fin. a) ascuțit b) cuiu, anghiu; aj e diftongit ca mai sus în gâllicul: caith. Kata fin. acoperiș, vârf, astupuș; Katto fin. vârf de casă. Katelips gr. partea de mai sus a casei; rădicătură. Kathgoria gr. despărțire în ordine, în classe. — Khatha, Khatai la arabi China septentrională; Khathang numele turcilor vechi la Arabi, dela țera muntosă de unde au pornit primadată; venirea lor mai târziu din Turan Turkestan (tur=șes, ke=ca om, stan, fan provinciă, țera=tureu om de șes.) Kathur la arabi trestia, ce e naltă, qat la arabi, etagiu, tature.

Astfel romanescul cat=etagiu după înțeles stă mai aprôpe de arabul: qat, de grecul katelips.

Cot la galli elevațiune, rădicătură, cap. Coto la persi vârf, grămadă, mușuroiu; Cottiae Alpes; Alpii seu munții Cottii în Italia de sus. Cottud irl. munte; cotulosus în monuminte vechi vârfos, — colțuros. Kotylos gr. după Strabo e vârful cel mai nalt din muntele Ida (Kot=munte, vârf, yl=al mare, nalt); Kotylaion gr. munte în Euboia (ion=latinește rum loc, teren.) Kotyle gr. svêrcul dela țifa din care se sug. Din rădăcina originală cad respective derivată cot, noi români avem cuvântul: *ciot* (c e inmoiat prin i) ce după „Gutitul“ nr. 7, însemnă: nod, adecă ceva ce e mai nalt mai sus decât partea din pregiur. Kotnic la boemi: nod=ciot. Cot românește însemnă: a) cotul mânei ce are conceptul de: colț, vârf, b) anghiu p. e. de casă, de pământ; c) *cot* o măsură pentru lucruri ce se țesă, anume din cotul mânei până la vârful degetului arătător (mai lung) și de aci desupra mânei până la nod seu inchiatură. Cat pol. cot, anghiu; codo sp. coto portug. coude fr. cot; kaut (au diftongit) boem. cot anghiu; cotanium și cottonium în monuminte vechi, cot; kajta la finni, anghiu (aj e diftongit.) Coudée fr. lungimea cotului, asemene și măsură vechiă. Koczik, kuczik, kuczko ung. (mai bine cu tz) cotul, anghiul de după cuptor; kautskow la boemi, ce la unguri e kuczko și se ved a fi de o formă.

Kyttirii fin. boș rădicătură; kyttero fin. om ghi-

bos, gârbovit cu boș în spate. Cu s înainte de ch=c=k, adecă din cad, cat, dar s-ch cu son de ș. Schütte (s—cüt—te) nemț. grămadă, huluitoră, ruină; schytek (s-kyt-ek) pol. vârf, capăt, anghiu; declin.

2. Tot ce însemnă: munte, del etc. însemnă și stâncă, pântă.

Cad la galli stâncă pântă; cadette la fr. pântă de pardosit. (ette e diminutiv.) Skadla la boemi pântă de acoperit. Cedarre la baschi stâncă, pântă, precipit; pântă de hotar. Code în Lorania (în Franția) munte și stâncă; Codet în glossariile vechi, pântă. Schoder la nemți: pântă mică, petriș. Cautes la latini (au e diftongit) stâncă, aspră, naltă; Cos lat. (gen. cot-is, t mai original decât s revine) pântă de ascuțit: cota și cote italieneșce pântă de ascuțit, adecă: *cute* la români. Ciotto italieneșce (c inmoiat prin i) pântă, ciottolare a petriză, a pardosi, — ciottolo nemțesce: kiesel pântă (unde kies diftongit corespunde latinului: cos.) Din ciot rom. nod și ciottolo ital. pântă vedem că în ce mod purced dintr-o rădăcină. Kuta la boemi bălvan, adecă trunchiu de pântă; kutnyr la boemi: ocnariu, minariu, petrariu. Koczka (mai bine kotza) la ung. un joc de copii, care se jocă cu pietri. (Koczka la ung. și scrôfă, ce va veni înșirată în altă classă); kô la ung. pântă. — Koczka se numeșce și un joc cu petrii cioplite în patru laturi asemene, ce deosebi în orient e tare în uz; ka în koczka e diminutiv. — Schotter (S-cot-ter) nemțesce pântă, petriș.

3. *Cad* ca adjectiv însemnă: mare, nalt; și apoi conceptele în toate direcțiunile cu sens intins, astfel: cel de dinnainte, dela început; departe, gros, gras, bun, plin, des etc.

Cad la galli, mare, nalt; cadarn la galli foarte tare, firm, puternic; Caddig g. gros, gras, des plin; (ig e augmentativ din ac=ag); cadr g. robust, gros, foarte plin; caedten g. cău, caddig, dar în sens mai restrins (căci en e diminutiv), kad la armeni foarte robust; kadar la arabi; kadyr la turci, puternic, superior; kadiron la arabi foarte tare; qady, qazy la arabi: mare, tare, silitoriu; kali la turci tare, silitoriu. Q pentru arabica se foloseșce deosebi în loc de k fără nici o aspirațiune, adecă fără de a sună kh; din qazy arab, q în g la turci gazi, tare, învingătoriu, cuceritoriu. — Ceadran irl. înteu, înainte; qet la br. nainte, înainte; cod la galli început; izvor; cyd la galli, foarte (tare) mult.

Cat la galli mare, nalt; în compozițiune: catgi la galli: mare căne; catterwen la galli: mare stergiu (derwen în compozițiune terwen); catrafosso italieneșce grăznică, mare grăpă (fosso grăpă) kata gr. prepozițiune cătră cătră ce arată o direcțiune de îndepărtare. Kutra sanscrit. unde? de aci încătrău? la noi. E trece în h: hatar ung. hotar, graniță, margine; hotar e ceva mai departe pentru sat, țera etc. (în graniță rădăcina: gar=dél, mare, nalt, departe: na=loc, teren.) — Schatz (s-cat-) nemț. tesauru; scumpu; iubit; c trece în h și d în z, haz româneșce; sluga nu mi de nici un haz, adecă de trebă, de folos; de sporiu; și cuvântul e sinonimic cu ungurescul: haszon, folos, venit.

4) *Cad* acuş ca substantiv, acuş ca adiectiv însemnă contrariul dela cele de sub 3), anume: lat. afund, de jos, de aprôpe; mic, strimt, slab, reu etc.

Cad la galli câmp, șes, teren descoperit; cadlais și cadlas gal. șes, câmp; cadwydd la galli teren câmp cu pădure (wydd din gwidd pădure, arbore.) Cadastre fr. catasto și catastro it. catastro sp. catasru rom. e cartea în care se arată fiecare parcelă de pământ în mărimea sa și cu prețul venitului pentru baza de porția (cad=cat câmp, tereu, ster=stru sufix ce însemnă atare instrument p. e. capestru.)

Parsagad la persii vechi un câmp al lor, e din cad in g, de aci deci: câmpul persilor. — Keto la fini câmp, rit, ugor. Codeta — după Fest — la celți a însemnat câmp (eta e diminutiv); Couthrom la irl. șes, teren ce e asemenea. *Cut* la români în Bănat o tablă de pământ, — Câmpi Catalauni in Gallia (Francia) unde Aetius beliducele roman a bătut pe Attila; cat=câmp, șes, al=mare, larg, aun=an loc, teren, (vezi Cataluna sub 1.) Astfel na noi se află *cut* cu 2 înțelese: a) etagiu, b) câmp, șes.

Cadduglyn g. afundime, abibus, intorsătură de apă (după litere: cad mare, ug augmentativ, deci românește: mar-oc, lyn e grópă; acest lyn se află in *lan* la ung. barlan-g, bar del=stâncă, lan grópă, peșteră; se află in Betlen (Villäem) bet din bad del, stâncă, len grópă peșteră, — din bad=bet=pet e: petró=stâncă), pe acest lyn. lan, len le aflăm la noi in: gurdén (gerc=gurg-es), kede la turci grópă; coddyn la galli clócă, (eșitóre) canal. S înainte de e, scod la bretoni: gură, înțeles de grópă, afundime. Cuda in monuminte vechi, grópă; c in h la români: *hudă* grópă, — *hudiță* gropiță și uliță la un capăt închisă. Caterolles la francesi gropi, peșteri deosebi pentru iepurii de casă; katorix la greci, îngropat, băgat in pământ, peșceră; kutoteros grec. mai in jos, mai afund; katores gr. mergător la o parte; katyoi și katya la ung. grópă cu imală in drum; katu la finni și svedji: hudiță, uliță. Cuile irl. grópă, săpătură, scobitură; kita la finni, gât, gură; kotyle gr. gaură; gaură seu golăciunea la inchiături de ôse. Kotlina la boemi grópă, afundime; Scozia ital. peșceră; kut ung. fântână, kutyor și kutyu ung. o grópă afundă și strîmtă; kutyorodik se bagă, se ascunde in grópă, in strîmtóre. Kythrikos la greci local mai fund in rîu.

Din aceste vedem, că scod la bretoni însemnă gură; kita la finni, gât și gură; — din forma cut e tre e in g, și astfel a latin: guttur, gât românește (ur sufix=tur, ter, tir, tor); din cad=chit=ghit s'a format la noi: *inghit* și *sughit* și după forma sta mai deapropo de finnicul kita=gât; choten la baschi sughițat. In scozia it. peșteră vedem cum d, t trece in ț in z; astfel din cad la noi: *găoză*, — sinonim cu hudă, — grópă, peșteră. (In acest mod din gar del, mare, nalt, apoi cu înțeles contrariu, la noi gură (și nu din gula) apoi din gar=gra gró, la noi gró-pă și sinonimul: gaură, unde a intrat a spre a face deosebire de: gură.)

Cut la anglii, mai mic, mai puțin și diminutiv. Caton și katan la evrei, mic, an on e diminutiv. *Catavicia* (glos. Ac. Rom.) la români: surteică o haină scurtă, mantel scurt; deci cața aci însemnă scurt; (veica pôte fi in legătură cu vestmântul jubeica in Bănat. Kajta și kutea la finni, strîmt, îngust; cito it. copil mic, chit la baschi forțe mic; kitsaa la finni strîmt și îngust; (dóră și kicsi mai bine kitsi? ung. mic); kutág și kutak ung. mic și scurt; astfel la noi se află: cața cu înțeles de scurt. (Cumcă rădęcina ce însemnă mare însemnă și mic, avem esemplu in: mare și mărunt (nu din minor); lat. magnus, mare; ung. magos nalt; megale mega gr. mare, până ce pentru sens contrariu g trece in k, c, mikron gr. mic rom.)

(Va urmă.)

Dr. At. M. Marienescu.

Doine populare.

— Din giurul Bărcăului in Biharea. —

Yeni din Orade-o carte,
Cătanele¹⁾ că-s luate,

¹ Soldat.

Tóte să și ruculăscă¹
In căsarma 'mpărătescă,
Cătanele 'n d'asta nópte
Trebue să mērgă tóte.

Fecioru chitorului²,
De gróza borneului³,
Dice cătră tată-seu:
— Du-te tată-meu acasă
Și scrie 'n locu-meu șesă!

Tată-seu d'asă-i grășee:
— Fost-am do⁴ eu puiu meu,
Dar birău-i⁵ harameu⁶,
Nu-i trebue lui pe nime,
Numai chiar singur pe tine.
— Dēcă-i tată-meu așa,
Implinescu-i eu voia,
Dar spune la maică-mea,
Ca să-mi gate cămeșă,
Pe guler și pe pumnare,
Pună-mi dor de-a duni-sale,
Și pe stanu dinnapoi
Scrie-mi plug cu patru boi;
Er pe stanu dinainte,
Scrie-mi c'am fost prunc cu mîite.
Morții tei, ce mai birău!
Cum me duci din satul meu,
Nu m'ai dus când am fost mic,
Ce me duci când sînt voinic;
Rógă dar pe Dumneșeu
Să nu intorn napoi eu,
Că napoi de-oi intornă,
Ină-i⁷ loc de casa ta,
Scote-a ciurdaru⁸ ciurda⁹,
Și ină-i odorul teu,
Va suflă vântul perneu.¹⁰

Strigă Giurge din Gurgeșei
Dela porcii cei domneșei,
Nime 'n lume nu-i d'aude.
De și graiul lui pētrunde,
Până chiar la maică-sa,
In pragu vecină-sa.
Ma-sa din graiu i grăia:
— Ce ț-i-ți fie Giurge meu,
Tragu-me 'n norocul teu?
Opincile ț-i s'au rupt,
O merindea ț-i-a trecut?

Giurge din graiu i grăia:
— O măicuță maica mea,
Merindea nu mi-a trecut,
Opincile nu s'au rupt,
Ce me topeșce un dor,
Un dor că vrău să me 'nsor.
Fă-ți măicuță fă-ți o scară,
O scară lungă din cēră
Și te sue sus la cer,
Că de nu eu altcum pier,
De chiamă pe Dumneșeu,
Chiar de grăitorul meu,
Și-apoi te sue la lună
Și-o chiamă pe ea de nună¹¹
Și p'on lucēfēr cu țare
Il chiamă de nănaș mare,
Și de-aci te du la stele
De le chiamă corintele.

Antoniou Papp.

¹ Să mēgră, să intre ² Curator, epitrop bisericesc. ³ Vițel.
⁴ Deu. ⁵ Jude ⁶ Om cu fire rea, om reu. ⁷ Unde-i. ⁸ Păzitor de vaci.
⁹ Turmă de vaci. ¹⁰ Cenușe de pāie. ¹¹ Paranimfă.

Scrisoare din Bucovina.

(Prima bancă românească în Bucovina. — Esundarea apelor. — Hymen.)

Trebue să referăm cu plăcere despre una din cele mai îmbucurătoare mișcări naționale din Bucovina. Erna trecută s'a discutat mult la conferința pastorală a districtului Cernăuți despre înființarea unei bănci românești în Cernăuți. Conferința pastorală a ales și un comitet de 5 preoți, cari aveau să întreprindă pașii necesari pentru executarea deciziei. Acest comitet constă din protopresbiterul districtual dl Ion Olinschi și din preoții Artemiu Berariu paroc din Ceahor, Nistor Vorobchevici paroc la Cuciurmăre și Leon Popescul paroc la Cernăuți, și Volcinski paroc în Rohózna. Acest comitet elaborase și statutele băncii și le împărțise printre inteligența cernăuțiană și dela țără, pentru propagarea acestei idei. După statutele acestea căpeta banca acesta numele »Progresul.« Acest comitet conchiemă și totă inteligența din Cernăuți și din împrejurii la deliberarea statutelor și scopului băncii românești.

Protopopul veteran dl Ion Olinschi deschise și adunarea astă bine cercetată, salutând cordial pe cei adunați și invitându-i la deliberarea ideii. Fiind bolnav, invită adunarea de a alege un președinte carele să conducă adunarea convocată.

Protop. Ion Olinschi: »Ne-am luat libertatea, de a Ve convocă, ca să ne consultăm asupra unei chestii ponderose economice, de a înființa o bancă românească, vedând că relele nevoiri din țără se desvoltă și Jidanii au o mulțime de bănci. Erna cu ocazia congregației preoțești s'a făcut propaganda pentru înființarea unei bănci naționale, se alege spre secul acesta și un comitet de 5 preoți. Statutele s'au elaborat și s'au împărțit, spre a se delibera. Ve rog, domnilor, de a alege un președinte, căci sunt bolnav și nu pot conduce deliberarea.

Dl Mihaiu Piteiu: Eu propun ca președinte pe dl dr. Turcan.

Neprimind dl dr. Turcan președinta, propune dl Vasilie Morar pe dl Piteiu, ca pe unul ce este versat în chestiile de bănci și în cele economice.

Dl Dionisiu Voronca: Spriginesc propunerea dlui antevorbitor. Nu e nimenea, care să fie în contră.

Dl Piteiu: Salut această întreprindere cu mare bucurie. Binecuvântat să fie acela, care a acuz-o la împlinire. Presidiul are să tacă, deci nu pôte lucră nimică. Deci ca să pot lucră, trebue să stau în mijlocul dvostre. Pôte că voi aduce și eu o schinteie la ivelă. Aș propune de conducător pe dl Berariu.

Dl Olinschi Ion aduce la votare propunerea dlui Vasilie Morariu și se primește în unanimitate.

Dl Onisim Turcan propune denumirea unui secretar al adunării.

Ca secretar se denumește cu aclamațiune dl Zacharia Voronca.

Dl Zacharia Voronca: Să aducem mulțămirea noastră dlor cari au dat nașcerea acestei idei. Și modul cel mai corespunzător e ca prin sculare să arătăm mulțămirile noastre. Se primește.

Dl Nistor Vorobchevici: Ideile comitetului ales de congregația pastorală a districtului Cernăuți sunt depuse în statutele împărțite. Câți sântem aci adunați, toți sântem înțeleși cu idea de a înființa o bancă națională. Eu aș propune, ca să se alégă un

comitet, care să delibereze asupra cauzei și să aducă în concordantă ideile și esperințele economice ale tuturor.

Dl Onisim Turcan: Să se citescă înteu statutele elaborate. Apoi să se decidă, ori să intrăm în desbaterea statutelor său să se alégă un comitet.

Dl Mihaiu Piteiu propune alegerea unui comitet, care să studieze statutele elaborate. Se primește cu unanimitate.

În acest comitet se aleseră cu majoritate de voturi următorii domni: Mihaiu Piteiu, Onisim Turcan, Nistor Vorobchevici, Stefanovici și Artemie Berariu.

*

În țără au făcut mari stricăciuni inundările riu-rilor Prutul, Ceremușul, Siretul și Suceva. Mai a cincia parte a țării s'a aflat mai multe zile sub apă. Causa inundărilor au fost mai multe erupții de nori în munții Bucovinei și mai ales pe teritoriul riuului Ceremuș.

Ceremușul a înecat mai cu totul orașul Vijnița, acoperind satele megișe cu apă până la o înălțime de 2 metri. Aci a fost ori ce comunicație intreruptă. La revărsarea lui în riuul Prutul la granița Galiiței, a inundat comunele bucovinene Nepolcăuți și Piedecăuți până la o înălțime de un metru și jumătate. În aceste comune vinise apa pe la 4 ore dimineața, pe când toți locuitorii dormiau.

Multe case au fost desfăcute de undele spumegose ale Prutului. Locuitorii se refugiau pe acoperemintele caselor, de unde îi scoteau gendarmii. La Hlinița a rupt apa podul cel mare. Cele mai multe stricăciuni a căusat Prutul la satul Lincești, unde a desfăcut peste 65 de case, inecând parte pe locuitori. Aci au scăpat pe sârmanii locuitori soldații regimentului de cavalerie nr. 9, cari pe luntre improvizate de scânduri plutiau ca pe mare prin mijlocul satului, scoțând de pe acoperemintele caselor pe sârmanii locuitori. Și Cernăuțul în partea sa josă către riuul Prut a fost inundat, dar n'a făcut atâta pagubă ca în comunele amintite. Dela Cernăuți până la Nepolocăuți și Vijnița sēmână teritoriul unei mări, unde undele infuriate spumegose aruncau părți de case, arbori desrădăcinați, unelte casnice. S'au vădut chiar și case întregi ducând apa.

Scădend apa, s'a găsit tocmai la granița țării spre Rusia, lângă albia Prutului, o casă întregă cu toți locuitorii ei, cari nu voiau să părăsescă locul, dicend, că cât pământ au avut în comuna lor, atâta au și aicia și casa-i gata.

Mari stricăciuni căusase și Siretul, care a inundat mai cu totul comunele Panca și Iadova, rupend podurile de fier ale căii ferate dela Storojineți și Panca. La podul de fier al căii ferate dela Cerepăuți a ruinat Siretul doue arcuri, și podul s'a plecat cu totul într'o parte. Aci eră să se întemple o mare nenorocire. Eră să sosescă trenul dela Suceva, când un gendarm trecend lângă podul de fier observase ruina arcurilor lui de apă. El avisă imediat pe ampoiatal dela gară, care porunci oprirea trenului, în care se aflau peste o sută de persoane, cari mai tôte ar fi găsit mörtea în undele revollătore ale Siretului. Mari stricăciuni făcuse Siretul și în orașul Siret. Riuul Suceva a inundat cu deseversire comuna Vicov-de-jos, rupend podul cel mare, ce legă teritoriul Rădăuților cu acela al Storojineților. Drumul imperătesc, care duce prin sat, a fost stricat cu deseversire.

În totă Bucovina a fost comunicația cu calea ferată peste 6 zile intreruptă. Apa ajunsese o înălțime, care încă nu s'a constatat în țără. Bătrânii povestese, că nu-și aduc aminte, să se fi întemplat

in vremurile trecute o aşă de straşnică inundaţie. Pagubele cauzate sînt grozave. Mulţi din locuitori au pierdut totul ce au avut. Majestatea Sa împăratul a dăruit pentru inundaţi, din averea sa privată, 3000 fl. ca ajutor.

*

Domna Aglaia Eminescu, văduva după dl Ion Doroghi, s'a logodit cu dl de Gareis (nu Gareio), locotenent la armata teritorială din Cernăuţi.

Dionisiu O. Olinescu.

Coşciuia.

— In Bucovina. —

Coşciuia e un petec de pământ admirabil aşezat in vestul Bucovinei, la pîelele Carpaţilor. Un riuref sprintinel şerpuesce de alungul vălcelei încântătoare, care-i ici-cîlea oprit de stînci, peste cari revîrsîndu-se el şi-a format in timpuri seculare un pat minunat şi mai multe basenuri artificioase pardosite cu lespezi, ea şi cînd ar fi intervenit la formarea lor o mîna omenescă.

Pe lângă acest riurel se ridică un drum de munte; călătorul, care păşeşte pe acesta cale, e încîntat, inima-i bate mai repede, ochiul i se măreşte, trecîndu-i prin vine un fior de bucurie şi de o mulţămire sufletescă deosebită, sorbind aice cu nesăţ aerul dulce şi balsamic dătător de viaţă şi privind plin de admirare munţii umbroşi, ce încadrîză această dungă de pământ atît de simetric formată. Îţi vine a crede, că aice trebuie să trăescă omenii secole întregi, avînd toate aceste bunătăţi ale naturii dîlnic spre delectare, cruţaţi fiind încă de sgomotul lumii mari, cu bunel-i şi relele-i moravuri şi obiceiuri, care învîrtînd omenirea cu o repeziune nervoasă după legile ei capricioase, îl duc pe om cu paşi repezi la pragul mormîntului. Trebuie să aibă cineva calităţi fireşti străordinaire, să fie cugetător şi cu o inimă nestrîcîtată, ca să potă iubi şi înţelege frumuseţa naturii.

Coşciuia, acest cuib din raiu, lăsat pe pământ spre desfîtarea celor ce-l pot apreţia, a fost pînă acuma uitat şi nebăgat in sîmă de nime, atară doră de aceia, ce i-au cunoscut bogăţia, ce-o ascunde in sinul seu şi o esploteză, devîstîndu-o in detrimentul nostru, de — jidani! Acest soi de omeni, speculanţi şireţi, realişti pînă la extrem şi de o activitate neadormită, cari se bucură de o protecţiune mare la noi in ţeră, caută să ne cutropescă şi să ne răpescă totul, ce avem bun şi frumos.

Aice in acest loc farmecător s'a retras Eminentă Sa mitropolitul şi arhiepiscopul nostru Silvestru in acest an spre a se recrea in linişte completă in aerul nepreţuit de munte, dînd prin impregiurarea acesta, că şi-a ales ca loc de recreare un petec de pământ aşă dîcînd necunoscut ca loc de cură, dovîda cea mai frumoasă de simţimintele sale eminent patriotice şi naţionale.

Eminentă Sa visitînd din întemplantare inainte cu 22 de ani acest loc romantic şi l'a imprimat in inima Sa, incît mai că după un pătrar de secol — avînd necesitate de linişte şi recreare trupescă şi sufletescă, şi-a adus aminte de el şi s'a retras pe cîteva sîp-tămîni intr'ensul.

Toate locurile renumite şi folositore ale lumii civilisate au avut de iniţiatori pe omeni mari, cari le-au şciut apreţui şi a le face cunoscute lumii mari. Zace in firea omenescă, ca să imiteze unii pe alţii, unii din pricepere şi convingere, alţii din simpla cauză, că aşă-i moda.

E de sperat, că şi Coşciuia, acest loc frumos, situat in apropierea imediată a Banlei româneşci in districtul Storojineşului, va deveni cu timpul un loc de cură climatică par excellence. Să sperăm!

Măriora Z. Petrescu.

Idilă păsărescă.

— Veţi ilustraţiunea din nr. acesta. —

Libertatea şi fericirea păsării e proverbială. De câte ori piznuim sôrtea plăcutelor cîntăreţe, cari cîntă vesel şi fără grigi la umbra pădurilor, seu se naltă in aer, sculîndu-se drăgălaş in razele sôrului.

Şi cu toate aceste, câte grigi, câte temeri au şi dîdensele!

Indată-ce sosesc de sub clima mai moderată, prima lor ingrigire este a se arangia casniceşce. Cât lucru le costă acesta, numai acela ştie, care le-a petrecut cu atenţiune. Totă ziua alergă ele, portînd tot ce trebuie la construirea cuibului lor.

Apoi după ce cuibul e gata şi nişte oue îl decoroză, cu ce pacienţă şede ea pe ele, pînă cînd bărbătuşul potă de mîncat.

Dar ea nu oboseşce. Şi intr'o dî, étă puii. Ce bucurie! Cu ce plăcere le dau de mîncat!

Ilustraţiunea din nr. presinte înfăţoşeză tocmăi momentul acesta.

A. M.

Literatură şi arte.

Aron Pumnul. Voci asupra vieţii şi însemnătăţii lui, dimpreună cu documentele relative la înfiinţarea catedrei de limba şi literatura românească la gimnasiul superior din Cernăuţi, precum şi scrierile lui mîrunte şi fragmentare, publicate de dr. Ion al lui G. Sbiera, profesor c. r. la universitatea din Cernăuţi, membru al Academiei Române din Bucureşti etc. Acesta e titlul unui volum ce primîram din Cernăuţi şi care s'a publicat cu spesele acordate din fundaţiunea Pumnuleană de cătră Societatea pentru cultura şi literatura română in Bucovina. Cu portretul lui Pumnul. Editura Societăţii. Tipografia arhiepiscopală. Cartea cuprinde următoarele capitole: Voci la înmormîntare, Voci la sîntîirea monumentului, Documente, Scrieri mîrunte şi fragmentare. Aduş, in care găsim şi o poesie de M. Eminovici, (la mormîntul lui Pumnul,) ceea ce probéză că Eminescu şi după mórtea lui Pumnul (12/24 ianuarie 1866) ş-a scris numele »Eminovici«; deci nu este esactă afirmaţiunea din biografia (publicată in »Fântăna Blandusiei«, că Eminescu la indemnul lui Pumnul ş-a romanisat numele pe cînd studiă in Cernăuţi; ci el şi in februarie 1866, cînd ne-a trimis primele poesii, le-a semnat cu numele »Eminovici«, pe care apoi redactorul foii nîstre l'a schimbat in »Eminescu.« Preţul 2 fl.

Catalogul bibliotecii şi al museului diecesan din Lugoş. Pr. SSa dr. Victor Mihályiepiscopul gr. c. al Lugoşului a indreptat cătră clerul seu diecesan un cercular, in care publică şi catalogul bibliotecii şi al museului diecesan din residenţia episcopescă. Conform acestui catalog, numarul cărţilor se urcă la 2511 opuri, 95 manuscrise, 78 stampe; in museu sînt 47 inscripţiuni lapidare şi alte sculpturi, colecţiunea numismatică are 263 piese, colecţiunea de petrificate şi minerale se urcă la 211 piese, ér colecţiunea de plante la 120. Ilustrul prelat, prin publicarea acestui catalog, a făcut bun serviciu şciinţei şi literaturii.

O carte vechiă. Dl Millian a descoperit în o bibliotecă particulară din Bănat o carte vechiă. Aceasta, după darea de sémă ce se publică în „Luminatoriul“, e scrisă în limba slavénă și română de drept-credinciosul episcop al Timișorii, al Lipovei și al altor districte, Vichentie Ioanovici Vidac. S'a scris la Timișora și s'a tipărit la Iași în anul 1765. Titlul cărții este: »Indreptarea păcătoșului cu duhul blândelor, precum dohtorilor celor duhovnicești, așa și celor ce se dohtoresc dela dênșii, păcătoșilor celor ce se pocăesc, intru folos aședate, în Temișvarul Bănatului, la anul 1765, luna lui iunie 8.«

Inaugurarea Atheneului român din București se va face, după cât ni se spune, în primele zile ale lui octombrie. Inaugurarea va fi urmată de mai multe sêrbări, la care vor fi invitate mai multe persoane distinse în literatură și arte din străinătate și mai cu sémă din Orient.

Cărți de școlă. *Sintaxa Română*, pentru cursul secundar al școlilor din România, de I. Manliu, a apărut la București. Această ediție cuprinde mai multe îmbunătățiri și adaose, ca teoria punctuațiunii, forțe pe larg espusă și însoțită de o mulțime de exemple din autorii români, tabele de propozițiuni, frasă etc., teorie și exemple de frase amplificate, modele de analize gramaticale și sintactice, etc. — *Prima carte de citire și scriere*, după metoda cuvintelor normale, de C. Meissner și Victor Dogar, aprobată pentru școlile din România; prețul 50 bani; deposit în București la Degenmann, în Iași la autori. — *Carte de citire*, pentru gimnasia, școlile reale, comerciale, pedagogice (normale) și pentru școlile de adulți, de Ioan Poepa, profesor la gimnaziul român din Brașov. editura a doua, prețul 1 fl. 20 cr.; de vânzare se află la N. I. Ciureu în Brașov. — *Legendar seu carte de citire* pentru școlile populare de Vasile Petri. Partea I-a pentru al 3-lea și al 4-lea de școlă. Edițiunea a 5-a. Emendată și aprobată de ministerul reg. ung. de culte și instrucțiune publică. Prețul legat 50 cr. Editura autorului.

Noul codice de comerț al României, comentat sub fiecare articol și adnotat cu articolele corespunzătoare din celelalte codice române și din codicele de comerț italian, francez, german și belgian, urmat de regulamentul pentru aplicațiunea sa. de un supliment de legi și regulam. comer. etc., pentru usul magistraților, avocaților și comercianților de Ión G. Poienaru-Bordea, deputat, unul din raportorii noului codice de comerț, avocat și Vasile A. Vineș, doctor în drept dela facultatea din Paris, avocat, a apărut la București. Un volum portativ de 620 pag., prețul 5 lei broșat și 6 lei cartonat.

Reviste. *Eminescu* e numele unei reviste literare, ce un mănuehu de tineri din București o va scote cel mult pe la mijlocul lui septembrie. — *Pedagogul Român*, revistă pentru trebuințele învățătorilor, redactată de dl Ion Simu, învățător în Recita, a reapărut și va eși odată pe lună, prețul pe an 3 fl. Redactorul este și culegătorul și tipăritorul tipograf al revistei.

Diar nou. *Lumina Dreptății*, diar politic, a apărut la Iași și va eși odată pe săptămână.

Teatru și musică.

Școiri teatrale și musicale. Dl Radulescu-Niger, un nou colaborator al nostru din București, a prezentat Teatrului Național de acolo traducerea piesei »Paul Forestier« de E. Augier, care se va și reprezenta în stagiunea acésta. — *Dna Darclee*, care se află actualmente în Odessa, va sosi în Iași, unde va

da vr'o câteva reprezentațiuni. — *Artistul Ionescu* a dat cu trupa sa la Brașov încă doue reprezentațiuni, sâmbătă și duminică, în sala bereriei orașenești; marți a jucat la Săcele. — *Dl Dobrică Marinescu*, artist lăutar din România, rentorcându-se în țeră s'a oprit și la Brașov, unde a dat luni și marți câte-un concert în sala bereriei orașenești.

Societatea pentru fond de teatru român, care va ține adunarea sa generală în orașul Caransebeș la 29 și 30 septembrie n., ș-a sporit fondul dela ultima adunare generală și pân'acuma cu 3,910 fl. 72 cr.; astfel întregul ei capital acuma se urcă la 51,959 fl. 28 cr. Această sumă, conform raportului care se va prezintă în adunarea din Caransebeș, este elocată astfel: în obligațiuni de stat 21,976 fl. 66 cr., în acțiuni de ale »Albinei« 7,800 fl., în acțiuni de ale »Transilvaniei« 900 fl., deposite la »Albina« 18,675 fl.; în obligațiuni private 2300 fl., în bani gata 306 fl. 72 cr. Înmulțindu-se agendele cassei, comitetul propune să se dea un onorar celuiia ce va indeplini acele lucrări. Capitalul de aprópe 52,000 fl., după unii — între cari ne numerăm și noi — ajunge spre a face începutul înființării unui Teatru Național; după alții inse este mai bine să așteptăm încă câțiva ani, când apoi realizarea se va pute esecută mai sigur și cu mai mult succes. Eță pentru ce n'a început încă Societatea a-și realiza programul.

Adunarea din Caransebeș a Societății pentru fond de teatru român, la 29 și 30 septembrie n., are să fie bine frecventată, ca tóte adunările acestei Societăți, dar mai cu sémă ca cele din anii trecuți, când însuflețirea publicului din an în an a devenit mai mare și fiecare adunare a fost câte o imposantă serbare culturală-națională. Astfel după frumoșa adunare din Șomcuta, unde s'a intrunit Chiorul, Selașgiul și Sătrarul, a urmat neuitata adunare din Orașuța unde corurile noastre vocale din popor au ținut intrarea lor triumfală în lumea musicală; apoi an epocala adunare din Lugos, la care a participat tot Bănatul și unde mii de ómeni au aplaudat emularea cântăreților noștri din popor. Și programa adunării din Caransebeș e forțe atrăgătoare. În adunare un discurs asupra lui Eminescu; sêra concertul inteligenței și teatru jucat de popor. Cei ce vreu să participe și reflectă la cvartir liber. să se adreseze la comitetul arangiator, al cărui president e Rds. domn protopresbiter Andrei Ghidiu, secretar dl David Terfaloga.

Teatrul Național din București. Repetițiunile ce se fac, ne anunță, că repertoriul stagiunii viitoare va fi la un nivel mai nalt, decât cel din anul trecut. Pân'acuma se studiază »Marcella« dramă originală în 5 acte de dl Gr. Ventura, »Demi-monde« comedie în 5 acte de Alesandru Dumas, »Tartuffe« comedie în 5 acte de Moliere, »Familia Rantzau« dramă și »Scepticii« comedie. Dintre operete s'a pus în studiu: Țiganul baron, Dómna Juanita și Dna Angot. Dl Manu, directorul »Agenției Române« a fost numit secretar al Teatrului Național.

Teatrul din Craiova, scrie »Românul« a luat măsuri spre a da, în anul acesta, mai multe reprezentațiuni de operete în limba română. Printre piesele ce se vor jucă, vor fi »Boccacio« și »Stafia.« Direcțiunea aceluia teatru s'a adresat la comitetul teatrelor din București spre a cere să i se dea libretul pieselor care aparțin teatrului național. Direcțiunea va satisface acésta cerere. Printre artiștii angajați la Craiova sânt dna Odesianu și dl Rașianu. În ziua inaugurării stagiunii teatrale din Craiova, se va face o serbare la care va fi invitată și direcțiunea teatrului din București. În teatrul din Craiova se vor da în stagiunea viitoare 60 de reprezentațiuni. Intre

altele se vor juca dramele: Fântâna Blandusiei, Contesa Sarah, Denisa, Miserabilii, Fedora, Francillon; comediile: Manevrela de toamnă, Scepticii, Nervosii, Mănușa și evantaliul, Zăpăcita; operetele: Mascota, Angot, Țiganul baron, Choufleuri, Boccacio, Studentul cerșetor, Olteanca, Nunta Janetiei, Insula Tulipatan; vodevilele: Fiica regimentului, Vicontelet Letorier, Lampa minunată și altele.

Petrecerea plugarilor brașovecheni, ce s'a dat duminică seara în sala hotelului Nr. 1, serie »Gazeta Transilv.« a reușit foarte bine. Corurile au fost bine învățate și executate. Meritul e atât al fetelor și flăcăilor plugari, cari îmbrățișează cu căldură ori-ce întreprindere de progres cultural, cât și al tinerului teolog Corneliu Perșinariu, fiul părintelui Perșinariu din Brașovul-vechiu, care în rîvna sa de a contribui de acum la înaintarea culturală a poporului plugar brașovechen, a folosit o parte din timpul feriiilor instruind pe tinerete și pe tinerii plugari în cântări corale, în declamații și a. Peste tot poporul român din Brașovul-vechiu ne-a dovedit și de astădată, că înainteză repede pe calea progresului cultural românesc, ceea ce-i face deosebită onoare.

Reuniunea de cântări a plugarilor români din Hodoș a dat în 20 sept. n. cu ocaziunea rugei un concert împreună cu joc, cu programul următor: »Etă ziua triumfală«, cor bărb. de Humpel. »Copila română«, poezie de Iosif Vulcan, declamată de dșora S. Voda. »Hora Sinaia«, cor micșt de Ventura. »Capitanul Romano«, poezie de V. Alecsandri, declam. de coristul I. Voda. »Corona Moldovei«, cor bărb. »Moș Martin«, poezie de I. Grozescu, declam. de coristul V. Bărbos. »Sermană frunză«, cor micșt, arangiat de A. Secvențiu. »Serenadă«, cor bărb. de Marșner. »Arvinte și Pepelea seu cuiul blăstemat«, de V. Alecsandri, jucată de dșora S. Blajovan și de dnii I. Balinț și N. B.

Gabrielescu 'n Italia. Tinerul tenor al Teatrului Național din București, dl Grigore Gabrielescu, care a cântat c'un rezultat atât de fericit la »Scala« din Milano, la »Carlo Felice« din Geneva, la teatrul din orașul Trento, acuma debuteză în orașul Fermo. Diarul »La Luce« de acolo scrie despre artistul român, între altele, acestea: »Gabrielescu simte cu putere, e pe scenă ca adevăratul artist și se exprimă totdeauna cu colorit și pasiune. Vocea-i dulce, simpatcă, totdeauna egală, se apropie de inimă; în anume romante plôie de pasiune și 'n anume părți dramatice la cari ajunge chiar pe irălțimi, vocea lui Gabrielescu sguđuie pe spectator și provôcă cu putere aplause.«

Biserică și școlă.

Știri bisericești și școlare. Sinodul din Blaș, pe care-l prevestiram și noi, s'a ținut în zilele de 16, 17 și 18 septembrie n. și a fost compus numai din reprezentanți ai clerului. — *Em. Sa episcopul Melchisedec* al Romanului a plecat la Kiev, spre a asista la serbarea ortodoxă a organizării bisericilor rusești. — *Dnii Erbiceanu, Timuș și păr. Mironescu*, toți profesori la facultatea de teologie din București, s'au întors din Orient, unde au fost duși să facă cercetări istorico-bisericești. — *Pr. Ssa dr. Victor Mihălyi*, episcopul gr. c. al Lugosului, a îndreptat cătră clerul seu o enciclică despre libertatea umană. — *Părintele Lucian Șepeljan*, paroc gr. or. în Chisețeu, conducător al vestitului cor de plugari de acolo, care a produs celelalte coruri de plugari din Bănăt, a fost distins din partea Pr. Ssale părintelui episcop gr. or. Ioan Mețian din Arad, cu brâu roșu.

În protopopiatul gr. c. al Clușului sinodul de toamnă s'a ținut la 20 august, sub presiul fostului protopop și actual canonic Gavrilă Pop, care cu asta ocaziune totodată ș-a luat remas bun dela preoții din fostul seu protopopiat, pentru care a lăsat niște fundațiuni și alte daruri. Preoții, la rëndul lor, i-au oferit drept suvenire o șatulă frumoasă, conținând recvi-site de scris și anume un călimar, un cuțit de argint și o penă de argint, ambele înaurite.

Reuniunea învățătorilor români din Selagiu a avut la 22 august o întrunire tristă, căci atunci ș-a luat remas bun fostul și zelosul vicepresident al reuniunii dl Gavril Trifu, carele a fost transferat la Szabadka. În numele învățătorilor, dl Mihai Bobiș, din Supurul-de-sus, i-a rostit o cuvântare de adio, după care a mai vorbit și învățătorul V. Oltean din Pereceiu. Impresiunea a fost mișcătoare. După aceea vicepresident s'a ales dl Andrei Cosma, unul din zeloșii fruntași ai românilor din Selagiu. Totodată s'a ales și cassar dl Ioan Oiegar învățător în Ceheiu; ér controlor învățătorul V. Oltean. Adunarea s'a încheiat prin un banchet.

Universitatea din Cernăuți Din un raport al universității din Cernăuți pe acest an, estragem următoarele date: Au urmat cursurile facultăței de teologie dela această universitate 60 de studenți, din cari 51 români. Au urmat prelegerile dela filosofie 13 studenți, numai 1 român. Facultatea de drept a fost frecventată de 153 studenți, din cari 36 români. Farmacia, din 16 studenți, a fost frecventată numai de un singur român.

Societatea Transilvania din București în ședinta sa din urmă a acordat dlui G. Candrea din comuna Năgra din munții apuseni ai Ardealului, acuma student la universitatea din București, o bursă de 1500 lei pe an, ca să-și urmeze studiile la universitatea din Viena. Asemenea a votat o bursă de 1500 lei dlui I. Sărbu din Rudăria în Bănăt, spre a-și pute face 'n anul curent esamenele de doctorat în filosofie la universitatea din Viena.

Reuniunea învățătorilor din districtul Deș va ținé adunarea sa generală la 4 și 5 octombrie n. în Deș, sub presiul dlui Teodor Herman, secretar dl Grigorie Gavriș. Învătătorii Teodor Păușan, V. Farcaș, C. Contiș, V. Petrulea, Elia Gog și Gr. Gavriș vor ținé prelegeri teoretice și practice.

Ce e nou?

Hymen. *Dl Vasiliu C. Varju*, absolvent de teologie al dieceșei Lugos, fiul dlui George C. Varju, cantor la catedrala gr. c. de Oradea-mare, la 22 septembrie se va cunună cu dșora Maria Rea Silvia Maior, fiica dlui Paul Maior, paroc gr. c. în Șeitin, comitatul Cenad. — *Dl George Roman*, absolvent de teologie din dieceșea Arad, s'a logodit cu dșora Emilla Păpiu, fiica protopresbiterului gr. or. Ioan Păpiu din Deva.

Știri personale. *Dl T. Maiorescu* va face în currend un apel cătră toți românii, să contribuie un fond cu care să se ridice o statuă lui Eminescu și un monument pe mormântul lui. — *Dl Al. Vlahață* a fost numit secretar al consiliului industrial de pe lângă ministerul domeniilor din România. — *Dl A. Beleş*, fiul vicarului I. Beleş din Oradea-mare, actualmente inginer al ministerului domeniilor în România, a fost însărcinat de ministru cu elaborarea unui proiect de regulament pentru tērgul de rimători din Severin și celui de vite din Constanța. — *Dl dr. G. Vuia*, medic la băile herculane, a plecat la Paris să ia parte la congresul internațional al medicilor de băi.

O nouă bancă românească. În Ofenbaia, din munții apuseni ai Ardealului, s'a înființat un nou institut de credit și economii. Numele-i este »Munteana«, capitalul social 10,000 fl. împărțit în 1000 acții de 10 fl. Asemenea bănci s'ar pute înființa prin toate orașele noastre.

Societăți de lectură. *Societatea »Virtus Romana Rediviva«* a junimei studioase din Năseud s'a constituit la 14 septembrie n., sub conducerea dlui profesor Gavril Scridon, astfel: president Titu Pop stud. cl. VIII, vicepresident Ion Prădan stud. cl. VII, notar Ion Mitetean stud. cl. VIII, redactor Nic. Tanco stud. cl. VIII, bibliotecar Danila Almaș stud. cl. VIII, vicebibliotecar Ion Bulciuc stud. cl. VII, cassar Ambr. Plaian stud. cl. VII, controlor Ales. Pop stud. cl. VII. — *La Blaș societatea de lectură* a junimei studioase s'a constituit astfel, sub presiul dlui Emiliu Viciu profesor: Eugeniu Pălacean stud. in cl. VIII vicepresident; Ioan Neamțiu stud. in cl. VIII notar; Silviu Vuia stud. in cl. VIII redactor; Aureliu Aleman stud. in cl. VIII bibliotecar; Emiliu Pop stud. in cl. VII cassar și Nicolau Boțian stud. in cl. VIII controlor.

Șciri militare. *Dl dr. Daniil Lupini*, locuitor de medic asistent în rezervă, e numit medic asistent în rezervă la spitalul de garnisonă nr. 22 în Sibiu. — *Dl Sabin Hodoș*, fost locotinent de infanterie în armata austro-ungară, s'a primit în armata română. — *Dl Alesandru Dragalina*, fost sublocotinent de infanterie în armata austro-ungară, s'a primit în armata română.

Mirésa lui Lenau. La șese ale lunii curente a încetat la Frankfort, în etate de 78 ani, Maria Behrends, fosta mirésă a poetului german Lenau. Marele poet al germanilor a vădut pe Maria pentru prima dată la Baden-Baden, în sala de mâncare a oșelului Engles, anul 1844, și-i plăcăt atât de mult fata, încât se logodi cu ea. Lenau eră atunci de 42 ani, mirésa de 33 ani. Fericirea nu ținu mult, căci nenorocitul poet peste puțin timp inebuni. Mirésa citi într-o gazetă despre netericirea mirelui ei tocmai în ziua când voia să plece să-l vedă. Șcirea a impresionat-o atât de adânc, încât se hotări să nu se mărite nici odată. Ea s'a și ținut de cuvânt și a trăit retrasă de atunci la Frankfurt pe Maina.

Un sat acoperit de lavă. Din Erzerum se scrie că satul din apropiere, Kanțorik, a ajuns sôrta orașelor Herculanium și Pompei. Acest sat, care numeră 215 locuitori este aședat la pôlele vulcanului Ciarot-Dagli. În luna trecută locuitorii audiră în interiorul muntelui un șgomot, din care causă ei se speriară și voriră să părăsescă locuințele lor. Dar înainte de a puté face asta, erupția vulcanului începú. O parte a muntelui împreună cu marea cantitate de lavă cădú asupra satului și-l acoperi cu locuitorii și case-cú tot. Nimeni n'a scăpat. Lavă curgea cu atâta putere, încât a luat în cursul ei stânci mari de pêtre. Până la o întindere de 8 kilometri lărgime teritorul este acoperit cu un strat de lavă de 10 metri înalt.

Felurimi.

Cum lucrau ómenii mari. Montesquieu și-a compus opul seu intitulat »Spiritul legilor« într'o diligență de poștă călătorind. Milton scriea nóptea, stând într'un mare fotoliu și dându-și capul pe spate. Bossuet scriea în odaie neincăldită, capul inse și-l imbrobodiă cu flanele ori cârpe încăldite. Fox după ce mănacă și bea bine, se retrăgea în camera sa de lucru, capul și-l legă cu cârpe udate în apă și oțet și astfel eră în

stare să lucreze dece ore încontinuu. Maturin când voia să lucreze, își punea un bulin în frunte. Servitorii șciind că acum dēnsul voieșce să lucreze, nu lăsau pe nimeni să-l conturbe. Newton étă cum po-vesteșce el singur că lucreză. »Imi imaginez subiectul cercetării mele, și după aceea me pun și me gândesc asupra lui până ce-i dau de portifa care me scóte din întunecimea inchipuirei la lumina realității: imaginea ia formă hotărítă, ideia se intrupéză.«

Poetul spaniol, Lopez de Vega scriea fără a obosi câte o mie de rânduri pe și. Odată dēnsul se puse să scrie o comedie împreună cu elevul seu Montalvan. Actul al treilea și-l împărțiră între dēnșii așa ca fiecare să scrie acasă, separat. Tinerul poet elev vrēnd să-l intrécă pe măestrul seu Vega, se sculă îndată după mieđul nóptei și scrie până la orele 10. Atunci vesel c'a isprăvit plécă la Vega, pe carel-l întelni în grădină unde mănacă tocmai o portocală. — Am isprăvit, dișe tinerul lui Vega, care eră deja cārunt. — Și eu am făcut partea mea, respunse el. — Când? — Ađi dimineță m'am sculat la cinci ore ș-am isprăvit numai decât partea mea. Vēđēnd că mai pot face ceva, am mai scris și o poesie din 50 de strofe. Am dejunat apoi și după aceea mi-am udat grădina. Dar acum în adevēr sūnt ostenit, dișe Vega, ér elevul seu remase mirat ca înaintea unei minuni. (Rom.)

Problemă mathematică.

De Valeriu Onițiu.

În doué butóie se află 128 de nuci. Dēcă din butoiul întéiu punem într'al doilea atâta, cât este în acesta. — dintr'acesta érăș în cel din dintei atâta, cât este acum în el. — după aceea érăș din cel dintei atâta, cât a ramas într'al doilea — și 'n stērsit érăș dintr'acesta în cel dintei: im ambele butóie numărul nucilor va fi egal. — Câte nuci au fost la început în fiecare dintre butóie?

Terminul de deslegare e 10 octombre. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea șaradelor din nr. 12:

»Ioan Corvin.«

Deslegare bună primirăm dela dómnele și domnișórele: Samfira B. Muntencescu, Anastasia Strėvoiu, Anica Bica, Elisa Cerchez, Ana Maior, Maria Cartiș și dela dnii Sever Selăgian, Valeriu Oniț.

Premiul fu dobândit de dna Anastasia Strėvoiu în Zernești.

Poșta Redacțiunii.

Dlul T. St. în Cl. Ne pare reu, că nu ve putem implini cererea

Dnei Sm. G. în Ploesci. De-aici vi s'au trimis tóte numerele cerute. Scrieți-ne, care ve mai lipsesc?

Călindarul săptămănei.

Diua sēpt.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Dum. înainte	Inalt. Crucii Ev. dela Ioan c. 3. gl. 6. a inv. 4.	res.	ap
Duminică	10 Mart. Minodora	22 Matrice	5 38 6 11
Luni	11 Cuv. Teodora	23 Tecla	5 39 6 9
Martí	12 Mart. Autonom	24 Gerhard	5 41 6 6
Mercuri	13 Mart. Corneliu	25 Cleofas	5 43 6 4
Joi	14 (?) <i>Inaltirea St. Cruci</i>	26 Ciprianu	5 44 6 3
Vineri	15 Mart. Nichita	27 Waldemar	5 45 6 2
Sămbătă	16 Cuv. Eufemia	28 Wenceslav	5 46 6 59

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Húgel în Oradea-mare.